

OBSAH

Úvod	7
DIDAKTIKY PŘEDMĚTŮ O PŘÍRODĚ A SPOLEČNOSTI JAKO VĚDY .	11
NÁSTIN VÝVOJE PŘEDMĚTŮ O PŘÍRODĚ A SPOLEČNOSTI V PRIMÁRNÍ ŠKOLE	17
POJETÍ PŘEDMĚTŮ O PŘÍRODĚ A SPOLEČNOSTI JAKO UČEBNÍCH PŘEDMĚTŮ V SOUČASNÉ ŠKOLE	27
Základní teoretická východiska problematiky	27
Analýza teoretických přístupů k pojetí předmětů o přírodě a společnosti ..	29
Prvouka jako učební předmět v současné primární škole	32
Prvouka v programu obecná škola	33
Prvouka v programu Základní škola	34
Prvouka v programu Národní škola	35
Přírodověda jako učební předmět v současné primární škole	37
Přírodověda v programu Obecná škola	37
Přírodověda v programu Základní škola	38
Přírodověda v programu Národní škola	38
DIDAKTICKÁ ANALÝZA V PŘEDMĚTECH O PŘÍRODĚ A SPOLEČNOSTI	42
Struktura učiva v předmětech o přírodě a společnosti	42
Vymezování vzdělávacích cílů v předmětech o přírodě a společnosti	43
Provedení didaktické analýzy v prvouce a přírodovědě	44
POJMOTVORNÝ PROCES V PRVOUCE A PŘÍRODOVĚDĚ	49
Představy a pojmy	50
Metody myšlení při tvorbě pojmů a jejich aplikace ve škole	54
Názorné smyslové poznávání světa	55
Poznávání světa manipulací s předměty	56
Snižování obtížnosti učiva v předmětech o přírodě a společnosti v primární škole	56

VYUČOVACÍ METODY V PŘEDMĚTECH O PŘÍRODĚ A SPOLEČNOSTI . . . 65	
Pojem vyučovací metoda	66
Klasifikace vyučovacích metod	67
Slovní vyučovací metody	69
Metody práce s učebním textem	72
Metody přímého smyslového poznávání věcí a jevů	77
Metody bezprostřední manipulace s přírodninami	78
VYUČOVACÍ FORMY V PŘEDMĚTECH O PŘÍRODĚ A SPOLEČNOSTI . . 80	
Vyučovací formy podle normativního hlediska třídění	81
Vyučovací formy podle sociální povahy organizace vyučování	82
VYUČOVACÍ PROSTŘEDKY V PŘÍRODOVĚDNÝCH PŘEDMĚTECH . . . 87	
Vyučovací prostředky nahrazující přírodniny	88
Knihy a texty určené k výuce	88
Nástroje, přístroje a prostory pro výuku	90
Skutečné přírodniny v přirozeném životním prostředí	91
Skutečné přírodniny v umělém prostředí	91
Přírodniny preparované a konzervované	91
DIDAKTICKÉ PRINCIPY, ZÁSADY A PRAVIDLA	92
HODNOCENÍ ŽÁKŮ V PŘEDMĚTECH O PŘÍRODĚ A SPOLEČNOSTI . . 97	
DIDAKTICKO-FAKTOGRAFICKÁ ANALÝZA UČIVA O NEŽIVÉ PŘÍRODĚ	99
ASTRONOMICKÁ ČÁST PŘÍRODOVĚDY	102
Stavba vesmíru	102
Slunce	103
Planety sluneční soustavy	104
Planeta Země	106
Měsíc	108
Zatmění Měsíce	109
Zatmění Slunce	110
Střídání dne a noci	111
Střídání ročních období	111
Noční obloha	113
Gravitační síla	117
Člověk ve vesmíru	119

FYZIKÁLNÍ ČÁST PŘOUKY A PŘÍRODOVĚDY	121
Oblast fyzikálních veličin	121
OBLAST ELEKTRICKÉ ENERGIE	131
Elektrína	131
Elektrický obvod	133
Oblast techniky	135
FYZIKÁLNĚ – CHEMICKÁ ČÁST PŘOUKY A PŘÍRODOVĚDY	138
Laboratorní a praktické dovednosti	138
Věci, látky, změny látek	144
Kovy	147
Voda	149
Vzduch	152
MINERALOGICKO-PETROGRAFICKO-PEDOLOGICKÁ ČÁST PŘOUKY A PŘÍRODOVĚDY	157
Nerosty	157
Horniny	160
Půda	164
METEOROLOGICKÁ ČÁST PŘOUKY A PŘÍRODOVĚDY	167
DIDAKTICKO-FAKTOGRAFICKÁ ANALÝZA ČÁSTI NAUKY O ČLOVĚKU	171
Vznik a vývoj člověka – fylogeneze	172
Vývoj jedince – ontogeneze	174
Lidská plemena a antropologické typy lidí	176
Genealogie (rodopis)	179
Místo, kde žijeme	181
BIOLOGIE ČLOVĚKA V PRIMÁRNÍ ŠKOLE	184
Pohybové ústrojí	185
Oběhové ústrojí	188
Dýchací ústrojí	190
Trávicí ústrojí	191
Vylučovací ústrojí	193
Řízení organismu	194
Pohlavní ústrojí	197
Smyslové ústrojí	199
Nemoc, úraz a první pomoc	201

SEXUÁLNÍ VÝCHOVA V PRVOUCE A PŘÍRODOVĚDĚ	203
Obsahová analýza soustavné sexuální výchovy v primární škole	203
Zásady sexuální výchovy	211
Formy a metody sexuální výchovy	212
DOPRAVNÍ VÝCHOVA V PRIMÁRNÍ ŠKOLE	216
Žáci primární školy v dopravě	217
Obsah dopravní výchovy	218
Cíle dopravní výchovy	223
SEZNAM POUŽITÉ A DOPORUČENÉ LITERATURY	225
PRAMENY ILUSTRACÍ	228
PŘÍLOHA 1 – Oblast „Člověk a jeho svět“ v RVP	229
PŘÍLOHA 2 – Standard – oblast společenskovední a přírodovědní	245